

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 5. oktober 2017
Kontor: Databeskyttelseskontoret
Sagsbeh: André Dybdal Pape
Sagsnr.: 2017-0030-0181
Dok.: 506406

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 919 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 8. september 2017. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Josephine Fock (ALT).

Søren Pape Poulsen

/

Jakob Lundsager

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 919 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for de gældende regler for, hvorvidt og hvordan en privat virksomhed må anskaffe sig og dele oplysninger fra en privatpersons lukkede facebookprofil, som virksomheden ikke har adgang til, f.eks. til brug i verserende forsikrings- eller erstatningssager vedr. den pågældende person?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Datatilsynet, der bl.a. har oplyst følgende:

”Når en privat virksomhed, f.eks. et forsikringssselskab, behandler personoplysninger, finder persondataloven anvendelse, jf. lovens § 1, stk. 1, hvoraf det bl.a. fremgår, at loven gælder for behandling af personoplysninger, som helt eller delvis foretages ved hjælp af elektronisk databehandling, og på ikke-elektronisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register.

Ved ’personoplysninger’ forstås ifølge lovens § 3, nr. 1, enhver form for information om en identificeret eller identificerbar fysisk person (den registrerede). Af forarbejderne til persondatalovens § 3, nr. 1, fremgår bl.a., at der ved udtrykket identificerbar person skal forstås en person, der direkte eller indirekte kan identificeres. Det er uden betydning, hvorvidt identifikationsoplysningen er alment kendt eller umiddelbart tilgængelig. Også de tilfælde, hvor det kun for den indviede vil være muligt at forstå, hvem en oplysning vedrører, er omfattet af definitionen.

Ved ’behandling’ forstås ifølge persondatalovens § 3, nr. 2, enhver operation eller række af operationer med eller uden brug af elektronisk databehandling, som oplysninger gøres til genstand for. Dette omfatter – foruden indsamling, registrering, opbevaring og brug – også videregivelse af en oplysning. Det følger af det anførte, at persondataloven bl.a. gælder, når personoplysninger indsamles via internettet.

I lovens § 5 er der fastsat nogle grundlæggende principper for behandling af oplysninger, som den private virksomhed altid skal iagttage. Det følger af bestemmelsen, at enhver behandling skal være i

overensstemmelse med god databehandlingskik, jf. bestemmelsens stk. 1. Herved forstås i praksis navnlig, at behandlingen skal være rimelig og lovlige. Det er endvidere fastsat, at indsamling af oplysninger skal ske til udtrykkeligt angivne og saglige formål, og at senere behandling – for eksempel en videregivelse – af oplysningerne ikke må være uforenelig med disse formål, jf. bestemmelsens stk. 2.

Det kræves endvidere, at oplysninger, som behandles, skal være relevante og tilstrækkelige og ikke omfatte mere, end hvad der kræves til opfyldelse af de formål, hvortil oplysningerne indsamles, og de formål, hvortil oplysningerne senere behandles, jf. bestemmelsens stk. 3. Herudover skal behandlingen ifølge bestemmelsens stk. 4 tilrettelægges således, at der foretages fornøden ajourføring af oplysningerne, og der skal foretages den fornødne kontrol for at sikre, at der ikke behandles urigtige eller vildledende oplysninger. Oplysninger, der viser sig urigtige eller vildledende, skal snarest muligt slettes eller berigtiges. Endelig må de indsamlede oplysninger ikke opbevares på en måde, der giver mulighed for at identificere den registrerede i et længere tidsrum end det, der er nødvendigt af hensyn til de formål, hvortil oplysningerne behandles, jf. bestemmelsens stk. 5.

De grundlæggende principper i persondatalovens § 5 giver ikke virksomheden et selvstændigt retligt grundlag for at foretage en bestemt behandling af oplysninger. Hjemlen til behandling skal findes i de øvrige behandlingsregler – bl.a. i lovens §§ 6-13 – og når der i henhold hertil er hjemmel til at foretage behandlingen, skal de grundlæggende principper i lovens § 5 som tidligere anført altid iagttages.

Behandling af følsomme personoplysninger er reguleret i persondatalovens § 7 om oplysninger, som efter persondatadirektivet skal anses som oplysninger om særligt følsomme forhold, og i § 8 om oplysninger om rent private forhold, som – uden at det er et krav efter persondatadirektivet – efter den danske persondatalov også skal anses for følsomme personoplysninger. For oplysninger, som hverken er omfattet af persondatalovens § 7 eller § 8, finder behandlingsreglen i persondatalovens § 6 anvendelse. Hertil kommer, at der kan være tale om en særlig form for behandling af oplysninger, som falder ind under de særlige bestemmelser i lovens §§ 9-13.

Persondatalovens § 6, stk. 1, omfatter ikke-fortrolige oplysninger og almindeligt fortrolige personoplysninger (det vil sige personoplys-

ninger, der må betragtes som fortrolige uden at være følsomme og dermed omfattet af persondatalovens § 7 eller § 8). Dette kan f.eks. efter omstændighederne omfatte oplysninger om enkeltpersoners indtægts- og formueforhold, arbejds-, uddannelses- og ansættelsesmæssige forhold eller oplysninger om personers færden.

Ifølge lovens § 6, stk. 1, må en behandling af oplysninger bl.a. finde sted, hvis den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke, jf. bestemmelsens nr. 1, hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave i samfundets interesse eller til udførelsen af en opgave, der henhører under myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige eller tredjemand, til hvem oplysningerne videregives, har fået pålagt, jf. bestemmelsens nr. 5 og 6, eller hvis behandlingen er nødvendig for, at den dataansvarlige eller den tredjemand til hvem oplysningerne videregives, kan forfølge en berettiget interesse og hensynet til den registrerede ikke overstiger denne interesse, jf. bestemmelsens nr. 7.

De oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold, der efter persondatadirektivet skal anses for følsomme personoplysninger, er oplysninger om racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssige tilhørsforhold samt oplysninger om helbredsmæssige og seksuelle forhold, jf. persondatalovens § 7, stk. 1. Opregningen af typer af følsomme personoplysninger i § 7 er udtømmende.

Oplysninger omfattet af persondatalovens § 7 kan alene behandles, hvis de snævre betingelser, som følger af § 7, stk. 2-7, er opfyldt. Der er bl.a. mulighed for at behandle de i § 7 omhandlede oplysninger efter persondatalovens § 7, stk. 2, nr. 3, når der er tale om oplysninger, som er blevet offentliggjort af den registrerede, eller efter § 7, stk. 2, nr. 4, når behandlingen er nødvendig for, at et retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares.

Særligt for så vidt angår persondatalovens § 7, stk. 2, nr. 3, bemærkes, at det fremgår af forarbejderne til persondataloven, at offentliggørelse i bestemmelsens forstand foreligger, hvis oplysningerne er bragt til kundskab hos en bredere kreds af personer. Dette vil f.eks. være tilfældet, hvis oplysningerne viderebringes gennem tv, aviser og lignende landsdækkende medier. Også andre former for videregivelse af oplysninger vil kunne anses for offentliggørelse i bestem-

melsens forstand. Det er en betingelse, at oplysningerne er offentliggjort på den registreredes foranledning. Oplysninger, som andre, f.eks. pressen, af egen drift har offentliggjort, er således ikke omfattet.

Herudover vil der også være tale om en offentliggørelse, hvis dette sker via internettet, på eksempelvis Facebook, Twitter og Youtube. Såfremt den kreds, som får kendskab til oplysningerne, er lukket, er oplysningerne ikke offentliggjort. Eksempelvis vil oplysninger på Facebook, som gives til en reel vennekreds, hvor enhver ikke kan få adgang, ikke anses som værende offentliggjort. Er der derimod tale om oplysninger på Facebook, som enhver der måtte ønske det kan få adgang til, taler meget for at anse oplysningerne for offentliggjort.

Persondatalovens § 8 regulerer spørgsmålet om behandlingen af personoplysninger vedrørende strafbare forhold, væsentlige sociale problemer og andre rent private forhold end dem, der er nævnt i § 7. Opregningen i § 8, stk. 1, er ikke udtømmende.

Persondatalovens § 8 angiver således alene karakteren af de forhold, der gør, at en oplysning må anses for at vedrøre rent private forhold. Sådanne oplysninger om andre rent private forhold, som er omfattet af bestemmelsen, kunne for eksempel også være oplysninger om selvmord eller selvmordsforsøg, interne familieforhold, familiestridigheder, separations- eller skilsmissebegæringer, adoptionsforhold, opdragelsesmåde og ulykkestilfælde.

Det følger af persondatalovens § 8, stk. 4, at private må behandle oplysninger om strafbare forhold, væsentlige sociale problemer og andre rent private forhold end de i § 7, stk. 1, nævnte, hvis den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke hertil. Herudover kan behandling ske, hvis det er nødvendigt til varetagelse af en berettiget interesse, og denne interesse klart overstiger hensynet til den registrerede.

Af persondatalovens § 8, stk. 6, fremgår endvidere, at oplysninger omfattet af bestemmelsens stk. 1, 2, 4 og 5, i øvrigt kan finde sted, hvis betingelserne i § 7 er opfyldt – dvs. også for denne type følsomme oplysninger er der en adgang til at behandle oplysningerne, hvis de er offentliggjort af den registrerede selv.

Persondatalovens § 28 regulerer spørgsmålet om den private virksomheds oplysningspligt over for den registrerede i forbindelse med indsamling af oplysninger hos den registrerede selv. Formålet med oplysningspligten er dels at sikre, at den registreredes beslutning om at afgive oplysninger om vedkommende selv træffes på et pålideligt faktisk grundlag med hensyn til en række nærmere beskrevne forhold, dels at skabe gennemsigtighed og overblik vedrørende personregistreringer.

Den dataansvarlige eller dennes repræsentant har ved indsamlingen – uanset om den sker på den dataansvarliges eller den registreredes initiativ – pligt til af egen drift at give den registrerede meddelelse om en række i persondatalovens § 28, stk. 1, nærmere angivne forhold, medmindre den registrerede allerede er bekendt med de i bestemmelsen nævnte oplysninger, jf. persondatalovens § 28, stk. 2.

Persondatalovens § 29 indebærer en pligt for den dataansvarlige eller dennes repræsentant, der ikke indsamler personoplysninger hos den registrerede selv, men hos tredjemand, til ved registreringen, eller – hvor de indsamlede oplysninger er bestemt til videregivelse til tredjemand – senest når videregivelsen af oplysningerne finder sted, af egen drift at give den registrerede meddelelse om i al væsentlighed de samme forhold, som er nævnt i persondatalovens § 28. Det er en forudsætning for, at den dataansvarlige kan vente med at opfylde oplysningspligten til, når videregivelsen finder sted, at det på indsamlingstidspunktet er klart, at oplysningerne skal videregives til tredjemand, og videregivelsen skal ske indenfor en forholdsvis snæver periode. § 29, stk. 2 og 3, indeholder undtagelser fra oplysningspligten efter § 29, stk. 1, bl.a. hvis underretning af den registrerede viser sig umulig eller uforholdsmæssigt vanskelig, jf. § 29, stk. 3.

I persondatalovens § 30 er fastsat en række undtagelser, der knytter sig til den dataansvarliges oplysningspligt i medfør af persondatalovens §§ 28 og 29. Bestemmelsen har kun betydning, hvis underretning af den registrerede ikke kan undlades i medfør af § 28, stk. 2, og § 29, stk. 2 og 3.

Datatilsynet har herved ikke taget stilling til, hvilke andre regler den private virksomhed, f.eks. et forsikringsselskab, også er forpligtet til at overholde. Der tænkes herved især på straffelovens regler om beskyttelse af privatlivets fred, men også på regler, som særligt

måtte gælde for forsikringsbranchen, ligesom der kan være regler på det ansættelsesretlige område, der også er af betydning.”

Justitsministeriet kan i den forbindelse oplyse, at straffelovens kapitel 27 om freds- og ærekrænkelser indeholder en række regler om bl.a. at skaffe sig, at udnytte eller at videregive oplysninger.

Det følger således f.eks. af straffelovens § 263, stk. 2, at det er strafbart uberettiget at skaffe sig adgang til en andens oplysninger eller programmer, der er bestemt til at bruges i et informationssystem. Det følger endvidere af straffelovens § 264 c, at det er strafbart at skaffe sig eller uberettiget udnytte oplysninger, der er fremkommet ved en overtrædelse af f.eks. straffelovens § 263, stk. 2, som man ikke selv har medvirket til. Endelig følger det af straffelovens § 264 d, at det er strafbart uberettiget at videregive meddelelser eller billeder om en andens private forhold eller i øvrigt billeder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget offentligheden.